

UCHWAŁA NR VI/52/2024
RADY GMINY BIELSK PODLASKI

z dnia 26 września 2024 r.

**w sprawie rozpatrzenia protestu wyborczego przeciwko ważności odbytych w dniu 16 sierpnia 2024 r.
wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Plutycze**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609; zm.: Dz.U. z 2024 r. poz. 721) oraz § 24 Statutu Sołectwa Plutycze stanowiącego załącznik do uchwały Nr XL/329/2022 Rady Gminy Bielsk Podlaski z dnia 30 sierpnia 2022 r. w sprawie uchwalenia statutów sołectw w Gminie Bielsk Podlaski (Dz.Urz. Woj. Podl. poz. 4277 z późn. zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. W wyniku rozpatrzenia protestu wyborczego z dnia 22 sierpnia 2024 r. mieszkańców wsi Plutycze przeciwko ważności wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej na zebraniu wiejskim w dniu 16 sierpnia 2024 r. oddała się protest zgodnie z uzasadnieniem stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Gminy Bielsk Podlaski do poinformowania wnoszących protest o sposobie załatwienia protestu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Stanisław Olszewski

Uzasadnienie

W dniu 23 sierpnia 2024 r. 9 mieszkańców wsi Plutycze złożyło do Rady Gminy Bielsk Podlaski protest wyborczy z dnia 22 sierpnia 2024 r. przeciwko ważności odbytych w dniu 16 sierpnia 2024 r. wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej w Sołectwie Plutycze. Umocowanie do oceny przez Radę Gminy ważności wyborów organów jednostki pomocniczej wynika ze statutu Sołectwa Plutycze, w którym zgodnie z § 24 „Przeciwko ważności wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej może wnieść osoba uprawniona do głosowania protest do Rady Gminy z powodu naruszenia przepisów Statutu dotyczących głosowania, ustalenia wyników wyborów w terminie 7 dni od dnia wyborów”.

Wybory w Sołectwie Plutycze odbyły się w dniu 16 sierpnia 2024 r., protest złożono w Urzędzie Gminy Bielsk Podlaski w dniu 23 sierpnia 2024 r., co oznacza, że protest złożono w terminie wynikającym ze statutu sołectwa.

Wnoszący protest wskazują na popełnienie szeregu uchybień polegających m.in. na: nie poinformowaniu obecnych, kto jest uprawniony do głosowania, kto może być wpisany na listę obecności, w tym o możliwości podpisania odrębnej listy obecności przez osoby nie będące stałymi mieszkańcami sołectwa. Zarzucono również uchybienia co do techniczno-organizacyjnego przygotowania wyborów, zwłaszcza nie przygotowania dostępnej w Urzędzie Gminy listy mieszkańców Plutycz uprawnionych do głosowania. Zarzucono też, że protokół z zebrania nie odzwierciedla jego przebiegu. Generalnie protest dotyczy udziału w głosowaniu osób, które zdaniem wnoszących protest nie są stałymi mieszkańcami sołectwa Plutycze. W proteście wskazano imiennie osoby, które zdaniem autorów protestu nie są stałymi mieszkańcami Plutycz. Autorzy protestu podważają ważność wyborów Sołtysa oraz Rady Sołeckiej z powodu naruszenia przepisów § 16 ust. 1, 8, 9, 12 i 13 Statutu Sołectwa Plutycze dotyczącego zasad przeprowadzenia głosowania. Zdaniem autorów protestu wybory należy powtórzyć z powodu dopuszczenia do głosowania osób nie uprawnionych.

Zdaniem Wójta Gminy Bielsk Podlaski, który osobiście uczestniczył w zebraniu wyborczym, treść obowiązujących przepisów prawa i stan faktyczny sprawy nie dają podstaw do unieważnienia wyborów sołtysa i rady sołeckiej Sołectwa Plutycze przeprowadzonych w dniu 16 sierpnia 2024 r. i zarządzenia wyborów ponownych.

Rada Gminy Bielsk Podlaski stwierdza i ustala, co następuje:

Zgodnie z § 24 Statutu Sołectwa Plutycze, Rada Gminy jest uprawniona do rozpatrzenia protestu przeciwko ważności wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej. Odnosząc się do zawartych w proteście wyborczym uchybień Rada uznaje, że protest jest niezasadny z niżej wymienionych przyczyn.

1) Bezpodstawny jest zarzut dotyczący nie poinformowania obecnych, kto jest uprawniony do głosowania, kto może być wpisany na listę obecności, w tym o możliwości podpisania odrębnej listy obecności przez osoby nie będące stałymi mieszkańcami sołectwa. Statut Sołectwa Plutycze, który w rozdziale IV określa zasady i tryb wyboru Sołtysa i Rady Sołeckiej, jest dokumentem powszechnie dostępnym dla wszystkich mieszkańców sołectwa oraz Gminy Bielsk Podlaski poprzez zamieszczenie jego treści w Biuletynie Informacji Publicznej oraz przekazanie sołtysowi sołectwa. Zawiadomienie Wójta Gminy o zwołaniu zebrania wyborczego mieszkańców Sołectwa Plutycze na dzień 16 sierpnia 2024 r. przekazano sołtysowi Sołectwa w dniu 18 lipca 2024 r. w celu poinformowania mieszkańców na co najmniej 7 dni przed datą zebrania.

Obecni na zebraniu wyborczym zostali poproszeni o wpisywanie się na „Listę obecności mieszkańców sołectwa Plutycze na zebraniu wyborczym w dniu 16 sierpnia 2024 r.” W formularzu listy obecności należało wpisać nazwisko i imię mieszkańca sołectwa, nazwę wsi i numer domu oraz własnoręczny podpis. Przy każdej wpisanej pozycji (96 osób) wpisano adres zamieszkania podając miejscowość Plutycze oraz numer domu, poświadczając tym samym miejsce zamieszkania w tym sołectwie. Pracownik Urzędu Gminy obsługujący zebranie wyborcze nie ma możliwości zweryfikowania oświadczeń mieszkańców o zamieszkiwaniu na podstawie rejestru wyborców dostępnego wyłącznie w Urzędzie Gminy. Praktyką jest, że w przypadku wątpliwości, czy osoba uczestnicząca w zebraniu jest stałym mieszkańcem danego sołectwa, dopuszczenie tych osób do głosowania następuje po potwierdzeniu faktu ich zamieszkiwania przez pozostałych mieszkańców sołectwa.

Z protestu wynika, że Wójt zaproponował, że będzie wyczytywał kolejno nazwiska osób do głosowania, a mieszkańcy będą decydować o tym, czy jest ona stałym mieszkańcem wsi. Po kilku takich głosowaniach odstąpiono od tej procedury ze względu na czas jej trwania. W dalszej kolejności Wójt wyczytywał poszczególne osoby z listy obecności, którym były wydawane karty do głosowania nie przeprowadzając przy tym osobnego głosowania. Protestujący nie wskazują jednak, aby ktokolwiek z obecnych mieszkańców Plutycz

wprost zakwestionował uprawnienia danej osoby do głosowania ze względu na to, że nie jest stałym mieszkańcem wsi Plutycze.

Treść § 16 ust. 9 statutu sołectwa dotyczy wpisywania na odrębną listę obecności osób zaproszonych oraz innych osób uczestniczących w zebraniu wyborczym nie będących stałymi mieszkańcami sołectwa. W praktyce dotyczy to przybyłych na zebranie osób spoza sołectwa, np. dzielnicowego, radnego rady gminy, nie będących mieszkańcami sołectwa.

2) Zarzut dotyczący uchybienia co do techniczno-organizacyjnego przygotowania wyborów, zwłaszcza nie przygotowania dostępnej w Urzędzie Gminy listy mieszkańców Plutycz uprawnionych do głosowania również nie ma potwierdzenia, ponieważ zgodnie z § 16 ust. 3 statutu sołectwa oraz uchwałą Rady Gminy w sprawie zarządzenia wyborów sołtysów i rad sołeckich w Gminie Bielsk Podlaski, pracownicy Urzędu Gminy wykonali wszystkie czynności techniczne niezbędne do przeprowadzenia wyborów (ogłoszenie o terminie zebrania wyborczego, zapewnienie parawanu wyborczego zapewniającego tajność głosowania oraz urny do głosowania, obsługa techniczna poprzez przygotowanie i wydrukowanie kart do głosowania oraz sporządzenie protokołu). Podniesiony w proteście wyborczym zarzut braku listy mieszkańców wsi Plutycze uprawnionych do głosowania również nie ma podstaw, ponieważ zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, po wprowadzeniu Centralnego Rejestru Wyborców, Urząd Gminy nie ma możliwości przygotowania spisu wyborców bez zgody Ministra Cyfryzacji.

3) Bezpodstawny jest zarzut udziału w głosowaniu osób, które zdaniem wnoszących protest nie są stałymi mieszkańcami sołectwa Plutycze. Kwestia wyboru sołtysa i rady sołeckiej jest uregulowana w art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Zgodnie zaś z art. 35 ust. 3 pkt 2 tej ustawy zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej określa statut takiej jednostki. Tak więc w zakresie procedury wyboru sołtysa i rady sołeckiej wyłączone są postanowienia kodeksu wyborczego. W zebraniu wyborczym w dniu 16 sierpnia 2024 r. uczestniczyło 96 osób, które zadeklarowały, że są mieszkańcami wsi Plutycze. Wszyscy obecni na zebraniu wyborczym wzięli udział w głosowaniu. W dniu 13 września 2024 r. do Urzędu Gminy Bielsk Podlaski wpłynęło skierowane do Rady Gminy Bielsk Podlaski pismo z dnia 11 września 2024 r. Sołtysa oraz Rady Sołeckiej Sołectwa Plutycze, wybranych podczas wyborów w dniu 16 sierpnia 2024 r., którzy przedstawili odmienne stanowisko wobec złożonego protestu wyborczego. Wskazują, że osoby wymienione w proteście powinny być uznane za mieszkańców Sołectwa Plutycze uprawnionych do głosowania, ponieważ aktywnie uczestniczą w życiu wsi.

Zgodnie z § 16 ust. 1 i 2 Statutu Sołectwa Plutycze kryterium określającym prawo do brania czynnego udziału w zebraniu wyborczym, w tym prawo do udziału w głosowaniu jest fakt pozostawania stałym mieszkańcem danego sołectwa. Zgodnie z § 1 pkt 8 Statutu sołectwa, pod pojęciem stałego mieszkańca sołectwa należy rozumieć osobę, która przebywa w miejscowości Plutycze z zamiarem stałego pobytu. W uzasadnieniu wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z 19.04.2016 r. Sygn. III SA/Kr 1621/15, stwierdzono, że „Kryterium oceny, czy dana osoba jest stałym mieszkańcem sołectwa w rozumieniu art. 36 ustawy o samorządzie gminnym nie jest kryterium zameldowania ani kryterium wpisu do rejestru wyborców (...) lecz kwestia przebywania w danej miejscowości z zamiarem stałego w niej pobytu.(...) W świetle art. 16 ust. 1 Konstytucji RP członkostwo we wspólnocie samorządowej nie jest warunkowane wpisem do stałego rejestru wyborców”. (...) Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 lutego 2006 r., sygn.. K 9/05 (OTK ZU 2006, nr 2, poz. 17) stwierdził, że okoliczność wpisania do rejestru wyborców w gminie stanowi czynność formalną, nie jest natomiast warunkiem przynależności do wspólnoty samorządowej, a tym samym nie powinna być uważana za przesłankę związanych z tą przynależnością praw wyborczych.” W piśmiennictwie przyjmuje się również, że „Zameldowanie lub jego brak nie ma rozstrzygającego wpływu na uprawnienie mieszkańca do udziału w głosowaniach związanych z sołectwem (wyrok NSA z 11.12.2013 r. , sygn.. akt II OSK 2461/13) (...) aby ustalić, czy konkretna osoba może uczestniczyć w wyborach należy ustalić całokształt jej sytuacji prawnej. Głównym kryterium wydaje się być stałe zamieszkanie na obszarze sołectwa oraz uprawnienie do głosowania. Kwestia wpisu do rejestru wyborców czy też zameldowanie wydają się mieć znaczenie bardziej formalne.” (opinia prawna Adriana Misiejko z 19 listopada 2019 r.). Podobnie wypowiedział się Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 25 marca 2021 r. Sygn. II SA/Sz 834/20, w którym stwierdza, że „Sam brak wpisu określonych osób do rejestru wyborców nie przesądza o tym, iż nie posiadają oni czynnego prawa wyborczego do organów jednostki pomocniczej”.

Uwzględniając okoliczności sprawy oraz podzielając stanowisko i przedłożone wyjaśnienia Wójta Gminy Bielsk Podlaski, Rada Gminy Bielsk Podlaski stwierdza, że organizacja i tryb wyborów, które odbyły się

16 sierpnia 2024 r. nie uchybiały obowiązującym normom prawnym i zostały przeprowadzone zgodnie ze Statutem Sołectwa Plutycze. Brak jest podstaw do uwzględnienia wyżej wskazanego protestu wyborczego.